

polnoma zmožni bili. Vzemimo še v poštev, da bo tudi med prihodnjimi porotniki večina takih, ki slovenščine ali celó ne ali pa le napol umejo; da sta morebiti državni pravnik in zagovornik oba Nemca: kakošna bo obravnava s slovenskimi strankami? Ker se po tolmačih — in tudi sposobnih tolmačev je pri nas težko najti — obravnava silno zateguje, se bode brez dvoma večji del sklenilo, da naj obravnava v nemškem jeziku teče. Čemu je pa potem vsa dragocena stvar slovenskim porotnikom, ki nemščine toliko ne umejo, da bi mogli slediti nemško, po cele ure in dneve dolgo obravnavo? — Dokler slovenskih pravoslovnih šol nemamo, dokler slovenski narodni jezik v pisarnicah občne veljave nema in se v šolah dobro ne uči, ne bodo tudi porote pri nas nikdar narodne naprave, kar bi vendar po svojem bistvu biti morale, sicer so brez vse koristi, le novo breme in nova sitnoba za ljudstvo.

Ako se ozremo na politiški stan v Avstriji, ko se je, kakor se žalibog če dalje bolj kaže, vsa politika zvrгла v narodno ujedanje, ter hoče po vsej sili nemško-liberalna stranka neomejeno oblast nad Slovani imeti, se nam ravno porote ne dozdevajo pravo sredstvo, da se politiške stranke pomirijo, marveč se nam je še več razkačenosti bati.

Skoro pri vsakej obravnavi pred porotniki, posebno poslednji čas, ste se slovenska in nemška stranka pisano gledale. V tacih razmerah je pa posebno politiški obtoženeec, ako je ob enem narodnjak, v največji nevarnosti, da ga slepa narodna strast nasprotne stranke obsodi. Ko bi na pr. vrednik slovenskega časnika bil tožen in bi se moral v Celje pred porotnike podati, bi si zaradi zatožbe malo v skrbi bil; ali sapo bi mu zapiralo, če pomisli, da ga bodo sodili porotniki, ki so z večine njegovi narodni nasprotniki. To pa je celó nenaravno, neprenesljivo stanje, je vse kaj druga kakor so porote po svojem pravem pomenu in namenu. — Porote so namreč narodove ali ljudske sodnije; v njih sodi ljudstvo po svojih zastopnikih, porotnikih, ter daje na znanje, kar misli, čuti in želi, če tudi morebiti kazenski paragrafi drugače govorijo in vlada drugače želi. To so prave porote! Če pa sodijo narodnega moža, narodnega zagovornika — narodni nasprotniki, katerim so porote lahko prav ugodna prilika, da si nad narodnjakom potolažijo svoj narodni srd, ni to več porota, marveč zarota proti zatožencu ter se izreče lahko sodba, ki je narodu celó zoperna, kar bi pri porotah nikdar biti ne smelo. Prav v ta namen se namreč ljudstvu sodba prepusti, da se nikdo proti nagledih in proti volji ljudstva po rednih sodnikih ne obsodi. — Gledé toraj na politiški stan pri nas moramo s polnim prepričanjem reči, da so ravno pri nas silno neugodna tla za porote, ktere se ne morejo in ne bodo popred priljubile ljudem, dokler ni narodna pravica po posebni

postavi popolnoma v zavetju in dokler ne prirase zarod, ki bode narodne pravice bolj čislal kakor sedanji zaslepljeni in zbegani ljud.

Slednjic se tudi ne zлага z bistvom porot način, kako da se po novi postavi sestavljati imajo porotnikov imeniki. Okrajni glavarji namreč pregledavajo vse od županov sestavljene imenike, in zaznamovajo osebe, ktere se jim sposobne dozdevajo za porotnike. Postava jim naroča, da zaznamovajo osebe, ki se po svoji poštenosti, značajnosti in v deželah z dvojnim jezikom tudi po znanju enega in drugega jezika posebno za to priporočajo. Imenik gre potem z opazkami vred do prvosednika najviše sodnije, kateri ga končno uredi in določi. Nečemo ravno reči, da bodo naši okr. glavarji tudi imenike porotnikov obdelovali in precejali po politiških nazorih, ki dan denejšji in začasno vladajo; pa tega nam vendar nihčér spodbil ne bode, da je ta način, imenik sestavljati, neko politiško orodje, ki se tudi kot kleščé rabiti da. Če so porote — in to bi vsikdar in povsod biti morale, kder se vpeljejo — če so porote sodnije, v kterih ljudstvo po postavi od Boga človeku v srce vtisnjeni sodi, bi moralo tudi ljudstvo porotnike izbirati, in to ne gledé na davek, ampak edino le na občno poštenost, po kterej kdo v vsej srenji slovi, če tudi 10 gold. direktnega davka ne plačuje. Skušnja uči, da je čestokrat pri manjših posestnikih veliko več poštenosti in prebrisanosti, kakor pa pri bahačih. — To so „Gospodarjevi“ nagledi o porotah.

Cerkvene zadeve.

Škof Kaspar Mermillo d v Genevi.

V oni deželi, v kterej ustava z debelimi črkami oznanuje: „Vsi državljani imajo vsled postave ednake pravice, in nijeden se ne more in ne sme svojemu postavnemu sodniku odtegniti;“ v onej deželi, ki je našim liberalcem vzor največé svobode, na Švicarskem namreč se godé reči, kakoršnih navadno le iz Kitajskega čujemo, kadar se pri neznabogih divje strasti zbudé ter začno kristijane klati in preganjati. Kakor kitajski divjaki delajo zdaj švicarski liberalci: brez vsega pametnega vzroka so začeli preganjati škofe in duhovnike.

Prvi, nad kterim so se zdvijani liberalci znosili, je preč. škof Mermillo d v Genevi. Mestno svetovalstvo, podpirano po zveznem starešinstvu (najvišji oblasti na Švicarskem), tirjalo je od preč. škofa, da se odpovejo službi apostolskega namestnika, ktera jim je nedavno od papeža podeljena bila, da z neodvisno pravico pastirske dolžnosti opravljati zamorejo. Do 15. febr. o poldne je bil škofu odločen rok, da se krutemu povelju udajo. Škof seveda tega niso mogli storiti ter so to deželni vladi naznanili. Na to se zberó stare-

šine v Bernu in naznanijo po telegrafu mestnemu svetovalstu v Genevi, da naj svojega škofa zapodi iz dežele. 17. febr. pride policijski komisar s svojim tajnikom in s policaji v škofijsko poslopje, kder so bili zbrani vsi mestni, v škofijskem dvoru stanujoči duhovniki, ter razglasi povelje deželne vlade. Škof dajo po nazočih pričah podpisani protest proti krivičnemu prognanstvu, se podajo v cerkev ter se po kratki molitvi — spremljevani od komisarja in njegovega tajnika in od mestnega župnika odpeljejo. Ker si niso hoteli izvoliti mesta, kam da jih naj državni birliči spravijo, jih peljejo do deželne meje proti Francoskemu, in škof gredó potem peš s petimi duhovniki, ki se ljubljenega pastirja niso mogli ločiti, v mestice Ferney, kder jih mestni župnik povabi pri njem stanovati, kar so tudi hvaležno sprejeli. Od tega časa dohajajo iz Švicarskega in Francoskega neštivilne deputacije poklonit se hrabremu apostolskemu pastirju, se pošiljajo iz vseh krajev svetá pisma, ki čestitajo škofu zaradi njih apost. srčnosti v obrambi cerkvenih pravic.

Glejte gadni sad denešnjega liberalizma! V Genevi, kalvinskem Rimu, kakor ga Laterani imenujejo, kder prebiva soderga vseh verstev po svetu, kder je pribežališče vsem rovarjem in prognancem, ne sme bivati katoliški škof, rojen Švicar, kateri je od l. 1847, ko je v mešnika posvečen bil, neprestano in tako blagonosno kot dušni pastir v Genevi delal, da se je število katoličanov silno pomnožilo in pozidalo več cerkev, med katerimi je najlepša cerkev matere Božje v Genevi (Notre-Dame), katero je z nabranimi milodari neutrudljivi dušni pastir Mermillod postavil. — In take može liberalci izganjajo! Tedaj svoboda za vsacega capina in prekueuha, svoboda neverstvu in krivo-verstu, le katoličanom boj in zatiranje — to je liberalizem!

K. Družba duhovnikov Lavantinske škofiji v pomoč dušnim pastirjem, ki zavoljo prepričlih dohodkov izhajati ne morejo, ktera se je že lansko leto snovati začela, pa se delo ni posrečilo, obeta letos boljšega vspeha. Do 3. marcija je pristopilo 120 duhovnikov, zmed katerih so nekteri, zlasti korarji stolne cerkve, dosti višo ustanovnino obljubili, kakor jo osnutek pravil zahteva, v tem ko so milostljivi knez in škof tej družbi že gotovih 3000 gld. darovali. Iz 4 dekanijs še niso došla poročila zastran pristopa. Kakor hitro tudi te dojdejo, se bodo brez odloga pravila z ozirom na razne želje pristopnikov konečno sestavila in vladi v potrjenje predložila.

Po naši misli bi se naj bolj spodobilo, da bi taki gospodje pridno pristopali, katerim je Bog dal boljša mesta, takó da jim ni treba milošnje prositi. S svojim pristopom bi naj lepše pokazali sočutje do onih ubogih tovarišev, ki so po britki osodi primorani, leto na leto zdaj tu zdaj tam za

pomoč prositi, da se za silo preživiti zamorejo. — Bratje, ljubimo se med seboj ne z besedo, ampak v djanji; — povračitelj je Bog!

Postne predige v mariborski stolnici so dvakrat v tjednu: o petkih predigovajo milostljivi knezoškof ob 5. uri na večer; ob nedeljah pa in scer ob 4. uri preč. g. kanonik Mat. Modrinjak.

Krški preč. knezoškof A. Wiery naznanjajo duhovnikom svoje škofije, da so odločili od zdaj za naprej 1000 gld. vsako leto na 20 svetomešnih namenov po 50 gld. za slabo dotirane duhovnike, ter se naj vsak, ki te pomoči potrebuje, le samo pismeno do preč. pastirja obrne.

Gospodarske stvari.

O živinoreji.

(Poduk v ljutomerski kmetijski šoli.)

Ne samo bik, nego tudi telica se ne sme plemeniti, predno je poldrugo leto stara. Najboljši čas za prvo plemenenje telic je, ko ima 1½ ali pa 2 leti — ko menja prva zobova. Da se naj plemeni telica ½ leta preje ali pozneje, odločujó posebne razmere. Labodniška goveda dorasejo leto preje nego ostale naróde (plemena), tedaj le kar pelji telico tega plemena, ko ima poldrugo leto, zlasti, ako ti je smoter prav dobra mlekarica. Sploh pa je odvisno to odločevanje od tega, kako se je odgojevala telica do tega časa. Ako jej ničesar ni manjkalo, gotovo je preje zmožna za plemenenje; ako je pa reva morala morda stradati, da se jej je sploh pajčevina delala po vampu, je gotovo tudi zaostala v razvijanju.

Bik se more rabiti za pleme od poldrugega do 5. leta, krava pa je dobra od poldrugega do 12. leta. Sicer pa je bik najboljši za plemenenje od 2. do 3. leta. Krava daje najboljše tele tretjič, četrtič, petič in šestič. Petletnega bika daj rezati, da spraviš na-nj boljše mesó, in da ti bode krotkejši za vožnjo, dokler ga ne predaš mesarju. 12letno kravo pa le dobro zredi, da jo zakolješ doma. Njeno meso ti bode mnogo zaleglo za družino, in njeno kožo daš v stroj za usnje, kojega bi moral sicer dandenes drago kupiti od usnjarja.

Nekateri — pa prav za prav premnogi — mislijo: zakaj bi li ne smel bik vsaj 3krat na dan h kravi?! Dragi kmetovalci! ker vam ni bilo mogoče seznaniti se z natoroznanstvom, verujte le nekoliko učenim, kojim so znani natorni zakoni. Ako bi ravnali z govedi proti omenjenim pravilom, morala bi oslabeti (degenerirati) še tako izvrstna naroda. Sicer pa modrim možem ne more to biti — „španska vas“.